

Escola municipal d'educació especial Can Vila

IMSD

Ajuntament de Mollet del Vallès

P R O J E C T E L I N G Ü Í S T I C

Versió
01

SETEMBRE 2019

1. MARC LEGAL I EL NOSTRE CENTRE.	1
2. OBJECTIUS DEL PROJECTE LINGÜÍSTIC.	3
2.1. OBJECTIUS GENERALS.	3
2.2. A NIVELL DE CENTRE.	3
2.3. EQUIP DOCENT I SERVEIS.	4
2.3.1. Criteris o actuacions a tenir en compte.	4
2.4. A NIVELL D'AULA.	4
2.5. CAPACITATS A ASSOLIR EN ACABAR L'ESCOLARITAT.	5
3. REALITAT LINGÜÍSTICA DEL CENTRE.	6
3.1. CENTRE.	6
3.2. DOMINI DE LA LLENGUA.	7
3.2.1. Coneixement i ús de la llengua per part de l'alumnat.	7
3.2.2. Coneixement i ús de la llengua per part de l'equip docent i personal de serveis.	7
4. PROCÉS D'ENSENYAMENT-APRENTATGE DE LES LLENGÜES AL CENTRE.	8
4.1. CRITERIS PER A L'ATENCIÓ ESPECIALITZADA (LOGOPÈDIA).	11
4.2. CRITERIS PER APLICAR LA COMUNICACIÓ AUGMENTATIVA I INTRODUIR UN SAAC.	11
5. ALTRES RECURSOS.	12

1. MARC LEGAL I EL NOSTRE CENTRE.

El Projecte Lingüístic s'elabora d'acord amb el següent referent normatiu:

- Llei 7/19983 de normalització lingüística a Catalunya.
- Decret 75/1992 de 9 de març (DOGC núm.1578 de 3.4.1992) que estableix l'ordenació general dels ensenyaments de l'educació infantil, l'educació primària i l'educació secundària obligatòria a Catalunya.
- Decrets 94/1992, 95/1992 i 96/1992, de 28 d'abril (DOGC núm. 1593 de 13.5.1992), que estableixen l'ordenació curricular d'aquestes etapes.
- Decret 75/1992, article 3 (3.1) que estableix que la llengua catalana, com a pròpia de Catalunya, és la que s'utilitzarà normalment com a llengua vehicular i d'aprenentatge de tots els nivells de l'educació obligatòria.
- Decret 199/1996 pel qual s'aprova el Reglament orgànic de centres docents públics, on s'estableixen les directrius per a l'elaboració del PLC.
- Decret 266/1997 on s'estableixen les implicacions lingüístiques en els drets i deures de l'alumnat dels centres de nivell no universitari de Catalunya.
- Llei 1/1998 de política lingüística a Catalunya.

El projecte lingüístic de l'Escola Can Vila contempla el que regula la norma perceptiva en relació a la llengua i ve determinat especialment pel que es deriva de la tipologia d'alumnes, molts d'ells amb llengua materna diferent de la catalana i altres alumnes sense llenguatge oral.

a) La llengua catalana com a vehicular i d'aprenentatge:

En el nostre centre la llengua catalana, com a llengua pròpia de Catalunya, és la llengua vehicular i d'aprenentatge pròpia de la comunitat escolar. El català és la llengua d'aprenentatge de la lectura i de l'escriptura; s'utilitza normalment dins i fora de les aules; es fa servir com a llengua habitual en la gestió, administració i informació del Centre i en les activitats de projecció exterior. Per a determinats alumnes s'usen estratègies augmentatives o alternatives- SAAC (Sistemes alternatius i augmentatius de comunicació) per tal de facilitar la comunicació (sempre acompanyades de la llengua catalana).

El Centre estableix les estratègies que creu més adients perquè en el moment d'entrada a l'escola d'un alumne amb llengua familiar diferent de la catalana, aquest s'hi senti acollit adequadament

b) Tractament de la llengua castellana:

La llengua castellana, llengua espanyola oficial de l'Estat, és també llengua familiar d'una part important dels alumnes, així com també llengua coneguda en grau més o menys elevat per la pràctica totalitat de l'alumnat.

La introducció de la llengua castellana, sempre que sigui possible segons les característiques de l'alumnat, es comença a primària a nivell de comprensió i d'expressió oral, i continua a les altres etapes segons les possibilitats de l'alumnat.

c) Sistemes alternatius i augmentatius de comunicació:

Dins del nostre projecte lingüístic es té present que alguns dels nostres alumnes presenten trastorns greus de comunicació i llenguatge. Per això, el nostre projecte s'amplia i contempla la comunicació entesa com a la possibilitat que té tot alumne (amb independència de les seves diferències individuals) d'interactuar amb els seus iguals. Per a fer-ho possible, fem ús dels SAAC (Sistemes alternatius i augmentatius de comunicació) amb la finalitat d'ensenyar mitjançant procediments específics, tot un conjunt estructurat de codis no vocals (signes, pictogrames...) que permeten a l'alumne/a realitzar funcions de representació, així com realitzar actes de comunicació (funcional, espontània i generalitzable), acompanyats o no d'emissions vocals.

2. OBJECTIUS DEL PROJECTE LINGÜÍSTIC.

El projecte lingüístic del nostre centre vol recollir en un document la realitat lingüística dels nostres alumnes i famílies, així com de tot el personal, docent i no docent del Centre, segons la normativa vigent i a la realitat concreta de l'escola.

La realització del document va ser a càrrec de l'equip directiu, junt treball conjunt amb les logopedes de l'escola degut a la seva situació de sensibilització vers la llengua i els representants de cada departament de l'escola amb realitats i necessitats pedagògiques i organitzatives clarament diferenciades.

El procés es va dinamitzar amb el traspàs d'informació de la proposta des de l'equip directiu (amb referents de l'equip de logopedes) entre les diferents departaments, els quals donaven les seves aportacions a partir del que es va anar proposant, i sempre sota la supervisió de l'equip directiu.

Finalment es va presentar el projecte lingüístic actualitzat en **sessió d'un consell escolar de 2019.**

2.1. OBJECTIUS GENERALS.

- Promoure que la llengua catalana sigui la llengua habitual del centre en tots els seus àmbits, tant a nivell oral com escrit.
- Promoure la participació de tota la comunitat educativa en activitats que fomentin l'ús de la llengua i la integració a la cultura catalana.
- Promoure el coneixement de la llengua i cultura catalana per part de tota la comunitat educativa.
- Establir estratègies metodològiques i organitzatives en el procés d'ensenyament i aprenentatge del català com a llengua vehicular i del castellà com a segona llengua.
- Definir el tractament de les llengües en els diferents cicles i/o departaments, i moments (tant en l'alumnat autòcton com el nouvingut), tenint en compte la nostra realitat com a Centre d'Educació Especial i les necessitats concretes i específiques del nostre alumnat:
 - Concretar el tractament i l'ús de les llengües en els àmbits: pedagògic, administratiu, de govern institucional i equip i de personal de serveis.
 - Establir criteris i moment d'introducció del castellà com a segona llengua curricular.
 - Determinar criteris per la introducció d'un sistema augmentatiu/alternatiu de comunicació.

2.2. A NIVELL DE CENTRE.

- Mantenir la llengua catalana com a llengua de comunicació oral i escrita en totes les reunions generals i actes de la comunitat educativa.
- Garantir que la llengua catalana sigui la llengua habitual de comunicació del centre en l'àmbit administratiu.
- Garantir que tota la documentació interna i externa de l'escola sigui en llengua catalana.
- Garantir que tota la retolació interna i externa del centre sigui en català.

2.3. EQUIP DOCENT I SERVEIS.

- Utilitzar la llengua catalana com a llengua de comunicació oral i escrita entre tot el professorat i el personal no docent quan l'alumnat hi és present. I quan calgui, la llengua castellana o altres sistemes de comunicació segons les necessitats d'alguns alumnes.
- Complementar la formació del professorat en relació al nivell de llenguatges augmentatius i/o alternatius.
- Vetllar per tal de que en els casos d'utilització de llenguatges augmentatius i/o alternatius aquests siguin acompanyats de l'expressió oral i escrita en llengua catalana.
- Tant les activitats internes, com en les de projecció externa, i les relacions entre tot el personal del centre i amb les famílies, seran sempre en català i en castellà en cas necessari.

2.3. 1. Criteris o actuacions a tenir en compte:

- * L'equip tindrà especial cura amb les famílies que acaben d'arribar a Catalunya i que encara no estan familiaritzats amb la llengua i la cultura catalana.
- * Les reunions de pares generals es faran en català. Es tindrà l'atenció de parlar a poc a poc i atendre individualment al final de la reunió als pares que hagin demanat que es faci en castellà.

Les reunions de pares individuals es faran en català i solament es faran en castellà si els pares ho demanen expressament.

2.4. A NIVELL D'AULA.

- Incrementar la utilització del català com a llengua vehicular i d'aprenentatge, fins a la plena normalització del centre.
- Assegurar que la metodologia de l'àrea de llengua tingui en compte el contacte entre totes les llengües presents al centre.
- Assegurar que els recursos materials del centre siguin en llengua catalana (multimedia, audiovisuals, jocs, llibres, contes, etc)
- Proporcionar a l'alumnat que s'incorpori tardanament al sistema educatiu català en qualsevol dels nivells educatius del centre, els mitjans necessaris per assegurar una bona integració. Així doncs, la llengua de comunicació serà el català i es vetllarà pel coneixement de les altres llengües del centre.

- Respectar els drets lingüístics individuals de l'alumnat de l'etapa d'educació infantil, els pares o tutors legals dels quals hagin exercit aquest dret, mitjançant una atenció individualitzada dins de l'aula.
- Vetllar perquè el personal docent sigui el transmissor del model d'ús de la llengua per a l'alumnat.
- Donar a conèixer a les famílies el procés d'aprenentatge de la llengua als seus fills.

2.5. CAPACITATS A ASSOLIR EN ACABAR L'ESCOLARITAT.

- Conèixer i utilitzar la llengua catalana a nivell oral i si és possible, per escrit, utilitzant-la com a vehicle d'expressió i com a font d'informació.
- Conèixer la llengua castellana a nivell oral, i si és possible per escrit, utilitzant-la com a vehicle d'expressió i com a font d'informació (sense tractament curricular).
- Utilitzar en els casos que es consideri necessari els llenguatges augmentatius i/o alternatius, per afavorir o substituir el llenguatge oral.
- Conèixer l'existència d'altres llengües estrangeres diferent a la nostra (sense tractament curricular).

3. REALITAT LINGÜÍSTICA DEL CENTRE.

3.1. CENTRE.

Les reunions i claustres entre el personal de l'equip docent es realitzen sempre en llengua catalana.

Les reunions de pares informatives de curs, també es realitzen en llengua catalana. En el cas que hi hagi una necessitat concreta, com és el cas d'uns pares nouvinguts o que fa poc que són aquí, se'ls fa els aclariments necessaris en llengua castellana a partir d'una persona que facilita la comunicació, ja sigui intèrpret o altres famílies.

Les reunions amb l'AMPA, de Junta i de Consell Escolar també es fan en català.

En el cas de les tutories, generalment s'opta per realitzar-les en llengua catalana, excepte en aquells casos que els pares no entenen el català per diverses circumstàncies.

Les comunicacions diàries a les famílies (ja sigui a través de l'agenda) i altres informacions individuals (informes als pares i a altres serveis externs), també es realitzen majoritàriament (excepte en casos molt concret), en llengua catalana, així com les notes informatives dirigides tant a mestres com a pares col.lectives, amb la possibilitat de fer-les en castellà en aquells casos on hi hagi un clar desconeixement de la llengua vehicular, o si cal, se'n fan aclariments en castellà o altres llengües conegudes.

Durant l'estona de pati la relació entre l'alumnat majoritàriament és en castellà.

Els cursos de formació de professorat que es realitzen a demanda del centre es realitzen majoritàriament en català excepte en els casos que el/la formador/a sigui de fora.

Totes les actuacions administratives de règim interior es fan en català: comunicats, actes, horaris, rètols indicatius de dependències, arxius, qualificacions, informes externs i interns, avisos al tauler d'anuncis, notificacions a les administracions...

Les actuacions de projecció externa com les notificacions a les administracions, revista d'escola, la web i bloc, entre d'altres, es realitzen en llengua catalana.

3. 2. DOMINI DE LA LLENGUA.

3.2.1. Coneixement i ús de la llengua per part de l'alumnat.

Ens trobem en un barri amb una realitat lingüística bàsicament catalana (rètols, cartells generals, ...). En general la llengua habitual en les relacions socials i comercials en els barris de Mollet és el castellà.

Cal diferenciar que els alumnes de la nostra escola provenen per diferents barris de Mollet i altres poblacions procedents de la comarca. Cada curs escolar es recull la realitat lingüística de l'escola a partir de l'estadística i les dades anuals de centre.

3.2.2. Coneixement i ús de la llengua per part de l'equip docent i personal de serveis.

Tota persona que treballa a l'escola reuneix els coneixements i nivell de català segons estableix la normativa sobre el personal.

4. PROCÉS D'ENSENYAMENT-APRENTATGE DE LES LLENGÜES AL CENTRE.

L'àmbit comunicatiu-lingüístic dels alumnes sol estar, amb més o menys grau, afectat. De manera que ens podem trobar amb diversitat de dificultats que anirien, del retard greu als diferents trastorns, depenent del tipus i grau d'afectació en cadascun dels seus tres components, forma- ús- contingut:

* *Retard de llenguatge*: afectació homogènia dels tres components de manera que es troben evolutivament per sota de la normalitat.

* *Trastorn de llenguatge*: afectació destacada d'un dels tres components:

Trastorn comunicatiu.

Trastorn lèxic-semàntic.

Trastorn lèxic-sintàctic.

Trastorn fonètic-fonològic.

Tot això ens porta a que en la nostra escola, degut a la seva especificitat, el tractament de les llengües per una banda contempla els diferents continguts curriculars propis de l'àrea de llengua, d'acord amb les competències contemplades al Currículum propi de l'escola, i aquests continguts alhora estaran adaptats a les diferents possibilitats dels nens, i estan recollits al Pla Individualitzat (PI) corresponent.

A més a més, per altra banda, es contempla el tractament específic de l'àmbit comunicatiu-lingüístic, que pot anar des d'una reeducació/rehabilitació (aprenentatge de nous procediments), a un reforç d'allò que es necessita practicar.

La nostra escola no contempla el tractament curricular de llengües estrangeres segons modificació curricular ni la llengua castellana.

A principi de curs, es realitza una valoració de cada alumne segons la seva competència en aquest àmbit i es concreta en un Perfil comunicatiu Lingüístic determinat. En el cas de nens petits nousinguts, s'hi afegeix la dificultat en la comunicació família-escola degut a diferències de llengua i de cultura.

Aquesta valoració la fan les logopedes de l'escola, així determinen quin sistema de comunicació s'ha de fer servir i els recursos o materials que s'han de posar a l'abast de cada alumne. Pot ser que un alumne necessiti atenció logopèdica, o bé que es determini habilitació de l'entorn (aula) i ja seria suficient amb el seguiment per banda de la logopeda referent del departament.

Concretant per departaments i cicles cada logopeda farà l'assessorament pel que fa l'habilitació i orientació dels aspectes comunicatius de la següent manera:

1. Si reben logopedia s'elabora una programació individual i sinó, es col.labora amb el tutor en l'elaboració de l'àmbit comunicatiu del seu PI.

2. Al llarg del curs es farà assessorament als tutors dels alumnes que no reben atenció individualitzada de logopèdia, però que utilitzen sistemes alternatius i/o augmentatius de comunicació. Es fa necessari fer aquest seguiment per tal de donar continuïtat al treball amb aquests alumnes i donar resposta en cada moment a la seva evolució, als canvis de tutor o de departament, etc... que fan necessari anar adaptant els SAAC a cada moment i situació concreta.
3. Assessorament als tutors en l'àrea de comunicació i llenguatge, tant pel que fa a la programació i evolució dels alumnes individualment, com pel que fa al grup-classe, lectura i escriptura, sistemes augmentatius i alternatius de comunicació, lectura emergent...
4. Ajudar i assessorar en la confecció de material: plafons de comunicació si són necessaris, contes adaptats,....
5. Assessorament als tutors per a l'habilitació de l'aula grup-classe, amb sistemes alternatius i /o augmentatius de comunicació, control de l'entorn per part dels alumnes (accés a l'ordinador, activar joguines i petits electrodomèstics,...).
6. Modelatge dels hàbits incorrectes de deglució en alguns casos de disfàgia, tant a nivell d'intervenció directe, com de supervisió de la incidència que es pugui fer a l'aula.

Les principals *mesures metodològiques* emprades són:

- Crear el desig d'interacció i la capacitat de demostrar-ho amb les mínimes produccions de cada alumne. Amb el cos i els petits moviments, cada alumne pot expressar diferents estats d'ànim dintre de l'activitat seqüenciada on, a més, podran integrar unes nocions bàsiques de comunicació com: l'espera, la successió, l'escolta per part de l'adult....
- Oferir un codi comunicatiu que els faciliti la interrelació, el coneixement i la incidència sobre el seu entorn, i així afavorir el desenvolupament d'habilitats comunicatives bàsiques: interacció visual entre els interlocutors, l'espera, l'anticipació de les activitats, atenció als objectes, desitjar la comunicació, torns de comunicació,....molt importants pel desenvolupament de la comunicació i el llenguatge.
- Avaluar i adequar els sistemes alternatius i/o augmentatius de comunicació en funció de les diferents necessitats dels alumnes: amb *sistemes amb ajut* d'objectes tangibles, fotos i pictogrames i *sistemes sense ajut* , sons, expressions facials.
- Oferir situacions estructurades com les rutines i encàrrecs per potenciar l'interès per la comunicació, potenciar habilitats i funcions comunicatives: desig d'intercanvi, l'espera, el contacte ocular, els torns de comunicació, centrar l'atenció, la permanència, així com afavorir l'interès per a la producció de qualsevol so.
- Utilitzar el joc per afavorir la comunicació

- Per a desenvolupar les habilitats comunicatives utilitzem les estratègies:
 - Sobreinterpretar les seves conductes per donar un contingut comunicatiu i afavorir el desig de comunicar-se i interaccionar amb els altres.
 - Ús de la mirada, afavorint el contacte ocular parlant-li des del davant i afavorint el contacte visual amb els interlocutors.
 - Potenciar l'atenció conjunta.
 - Partir dels seus interessos.
 - Organitzar les sessions i les activitats de manera estructurada i previsible per tal d'afavorir l'anticipació i el desig de comunicar-se.

Com a *mesures organitzatives*, en alguns grups de l'escola si és necessari es fa una incidència directa dins l'aula, de forma grupal. S'organitza una activitat estructurada (contes, revista, jocs, ...) i els continguts i objectius variaran en funció del nivell i les necessitats de cada un dels grups (instaurar pautes de comunicació, lectura emergent, instauració de sistemes augmentatius i alternatius de comunicació, ...). De cada una d'aquestes activitats es fa una programació i avaluació específica.

Generalment incideix en els departaments:

- Departament d'Infantil, on es desenvolupa l'activitat d'Habilitats Comunicatives en dos grups flexibles.
- Departament A.E.I:
 - Grups de treball de Teràpia Miofuncional.
 - Experimentació amb sabors.
 - Taller de contes.
- Departament Primària 1r Cicle: Taller de Contes.
- Departament Primària 2n Cicle: Suports de Lectoescriptura.

Altres mesures organitzatives serien:

- Treball en petit grup o atenció molt individualitzada.
- Espais molt clars amb objectius concrets.
- Materials i joguines no del tot accessibles per tal de fomentar la reacció i requeriment.
- Estratègies consensuades d'actuació als diferents contextos: aula, pati, menjador, sortides...; a través de les reunions d'equip de cicle.

Com a *recursos materials* s'utilitzen:

1. Creació i adaptació de materials interactius amb softwares diversos.
2. Elaboració d'activitats interactives amb RFID i per escaneig.
3. Plafons de comunicació amb objectes tangibles o pictogrames.
4. Adaptacions de contes, tant per utilitzar a l'aula de logopèdia en els tractaments individuals, com per fer servir en el treball que es fa a nivell grupal a les aules.
5. Comunicadors de baixa i alta tecnologia.

6. Commutadors o altres adaptacions necessàries per accedir a l'ordinador o tablets..
7. Adaptació de programes per a facilitar l'accés a l'ordinador .
 - Elaboració de plafons amb el programa "Speaking Dynamically", "Plaphoons" i altres.
8. Ajuts tècnics, pel que fa a noves tecnologies: Ipad, Tablets, Pissarra digital, etc.

4.1. CRITERIS PER ATENCIÓ ESPECIALITZADA (LOGOPÈDIA):

1. Les habilitats comunicatives i després lingüístiques de l'alumnat.
2. El nivell maduratiu de de l'alumnat en relació a les seves possibilitats comunicatives i lingüístiques. .
3. La capacitat auditiva de l'alumnat amb una pèrdua auditiva neurosensorial i/o conductiva crònica o que valorem que s'ha d'explorar per concretar un diagnòstic auditiu.
4. Necessitat de la família de l'alumnat per la utilització de recursos específics que afavoreixin la seva comunicació.

4. 2. CRITERIS PER APLICAR LA COMUNICACIÓ AUGMENTATIVA I INTRODUIR UN SAAC:

Són candidats a utilitzar SAAC:

- l'alumnat en situació de dependència, que no solament presenten afectacions com trastorns congènits o trastorns adquirits que dificulten la seva comunicació, sinó que també pateixen diverses deficiències (visual, auditiva, motriu, intel·lectual...), que afecten profundament la seva comunicació (comprensió i l'expressió) i amb greus limitacions de memòria, percepció, raonament, consciència i desenvolupament emocional.
- L'alumnat amb trastorn de l'espectre autista (TEA) depenent de les seves competències comunicatives.
- I l'alumnat amb pluridiscapacitat.

5. ALTRES RECURSOS.

L'Escola de Can Vila té actualment una web i blocs com via de comunicació cap a tota la comunitat educativa.

Es realitza anualment una revista del centre per a alumnes i les seves famílies i professionals.

També des de l'escola fem taller de radio.